

RUTERETUR

Returordningen for PCB-holdige isolerglassruter

Årsrapport 2009

Dato: 05. mars 2010

INNHALDSFORTEGNELSE

1	SAMMENDRAG	3
2	BAKGRUNN	4
3	RETURSYSTEMET	5
3.1	Innsamling.....	5
3.2	Behandling	5
3.3	Sluttdisponering av fraksjoner.....	5
3.4	Kvalitetssikring.....	6
4	FINANSIERING	7
4.1	Deltakerei retursystemet.....	7
4.2	Beregning av markedsandel	7
4.3	Nye ruteenheter ut på markedet	8
4.4	Rekruttering av nye deltakere.....	9
5	INNSAMLEDE OG BEHANDLEDE MENGDER	10
5.1	Innsamlede mengder	10
5.2	Gjenstående mengder PCB-holdige vinduer i norske bygg.....	12
5.3	Vurdering av innsamlingsresultat.....	12
5.4	Mengder PCB	12
6	INFORMASJON	13
6.1	Generell informasjon.....	13
6.2	Spesielle informasjonstiltak i 2009.....	15
6.3	Andre tiltak.....	15
7	ØKONOMI	15
8	VEDLEGG	17
8.1	Vedlegg 1: Deltakerliste per 31.12.2009.....	17

1 SAMMENDRAG

PCB regnes som en av de farligste miljøgiftene, og myndighetene har derfor stor fokus på høy innsamling av avfallsfraksjoner med PCB-innhold. PCB ble benyttet i forseglingslim i isolerglassvinduer i perioden 1965-1975 (kan finnes i importerte vinduer frem til 1980). Ruteretur AS ble opprettet for å drive et retursystem for disse rutene 3.6.2002. Rutereturs retursystem for PCB-holdige isolerglassruter ble godkjent av Statens forurensningstilsyn (nå Klima- og forurensningsdirektoratet) 6. august 2004.

Ruteretur har i sine avtaler med aktørene PCB Sanering og Veolia, innarbeidet en gradert tilleggsgodtgjørelse som skal bidra til å gjøre det lønnsomt med innsamling i alle deler av landet. Aktørene har igjen inngått avtaler med en rekke private og kommunale mottaksplasser for innsamling av de PCB-holdige isolerglassrutene. Ved årsskiftet omfattet returordningen 219 mottaksplasser, hvorav 35 er regionale mottaksplasser med et noe utvidet tilbud på uteie av oppsamlingsutstyr.

Helt siden oppstarten har det vært en klar økning i innsamlet mengde PCB-holdige isolerglassruter. I perioden 2006 til 2008 flatet innsamlet mengde ut. I 2009 ble det imidlertid samlet inn 72 643 ruter som innebærer en økning på 7 % sammenlignet med 2008. Dette var betydelig høyere enn forventet.

Det er betydelig usikkerhet knyttet til hvor mye PCB de innsamlede vinduene tilsvarer, men det kan anslås i størrelsesorden 2 tonn.

Alle norske produsenter av isolerglass og importører av isolerglass og produkter med isolerglass, plikter å være deltaker i et godkjent retursystem. Det har kommet 7 nye deltakere i 2009, en netto økning på 6. Ved utgangen av 2009 var det 75 aktive deltakere.

Rapporter fra deltakerne viser at det er solgt 1,83 millioner isolerglassruter i Norge i 2009. Det er en nedgang 2008 på 14,2 %. Importandelen har økt jevnt de senere år, i 2009 står import for 29,8 % mot 26,1 % i 2008.

Miljøvederlaget som deltakere i retursystemet betaler for hver rute som sendes ut på det norske markedet var i 2009 kr. 15 per rute. Dette forventes ikke å bli endret i 2010. Totale driftskostnader var 37,5 mill. hvorav 33,3. mill. var refusjonsutbetalinger for håndtering av vinduene. Årsresultatet for 2009 viser et underskudd på 9,3 mill.

Informasjon er et av Rutereturs viktigste virkemiddel for å sikre innsamling av PCB-holdige vinduer. Informasjon til potensielle avfallsbesittere om hvor PCB-holdige isolerglassruter kan leveres, og at vinduene inngår i et system for sikker håndtering av PCB er en sentral informasjonsoppgave. I tillegg arbeider Ruteretur aktivt med informasjon til produsenter og ulike grupper importører av isolerglass for at disse skal kjenne sine forpliktelser slik at antall "gratispassasjerer" blir lavest mulig. I 2009 ble det gjennom en landsdekkende radioreklame på P4 satset på informasjon rettet mot alle som skifter vinduer. Målgruppene var snekkere, tømrere, små entreprenører og forbrukere. Videre ble det gjennomført spesielle tiltak rettet mot alle mottaksplasser ved direkte utsendelse av informasjon om hvilke ruter som omfattes av ordningen, hvordan vinduene skal stables og håndteres. Vi har også deltatt på konferanser og brukt annonser i diverse tidsskrift aktivt.

2 BAKGRUNN

PCB (polyklorerte bifenyler) er en gruppe syntetiske klorforbindelser som er giftige, tungt nedbrytbare og bioakkumulerende. Ny bruk av PCB ble forbudt i Norge i 1980. De viktigste kjente utslippskildene i dag er PCB-holdige produkter og bygningsmaterialer, både de som er i bruk og de som er kastet. Utlekking fra forurenset grunn og sedimenter gir fortsatt miljøproblemer, og PCB er årsaken til kostholdsråd i flere fjorder.

I Norge finnes PCB i luft, vann, sedimenter, jord, matvarer og i de fleste levende organismer. Siden PCB oppkonsentreres i næringskjeden er mennesker og rovdyr spesielt utsatt. Opptak hos mennesker skjer hovedsakelig gjennom mat, blant annet morsmelk, og i mindre omfang ved innånding og via huden.

PCB ble benyttet i forseglingslim i isolerglassvinduer i perioden 1965-1974 (75). Etter 1975 ble PCB ikke benyttet i norske vinduer, men man kan finne PCB i importerte vinduer frem til og med 1979. Fra 1980 trådte en egen PCB-forskrift i kraft der det ble forbudt å benytte PCB i nye produkter.

Når PCB-holdige isolerglassvinduer kasseres, er de definert som farlig avfall. De skal derfor leveres til godkjent mottak for farlig avfall. Til tross for dette ble det tidligere levert svært små mengder med PCB-holdig isolerglass til slike mottak.. Årsaken var trolig en kombinasjon av høye kostnader og manglende kunnskap. Miljøverndepartementet tok derfor i 2002 et initiativ overfor bransjen og fikk i stand en frivillig avtale om bransjeansvar for kasserte PCB-holdige isolerglassruter. Ruteretur ble som en følge av dette, stiftet 03.06.02. Selskapet har som formål å utvikle, drive, styre, overvåke og organisere en kostnadseffektiv og samfunnsøkonomisk lønnsom returordning som sikrer innsamling av PCB-holdige isolerglassvinduer på en miljømessig forsvarlig måte.

Selskapet eies av følgende selskaper, alle med 1/5 hver:

- Foreningen Næringseiendom
- Glass og Fasadeforeningen
- Norges Bygg- og Eiendomsforening
- Norske Trevarefabrikkers Landsforbund
- Trelast- og Byggevarehandelens Fellesorganisasjon

I juli 2004 ble det forskriftsfestet¹ at produsenter og importører av isolerglass skal sørge for et landsdekkende mottakssystem for PCB-holdig isolerglass og finansiere driften av dette. De pålegges en plikt til å informere om systemet til avfallsbesittere og kjøpere av isolerglass. Forpliktelsen til produsenter og importører skal dekkes gjennom deltakelse i et godkjent retursystem for PCB-holdige isolerglassruter. Med virkning fra 1.6.2008 ble forskriften endret slik at kommunene fikk plikt til å motta inntil 500 kg fra per år per avfallsbesitter fra husholdninger og virksomheter med mindre mengder farlig avfall i kommunen. Kommunen skal vederlagsfritt ta imot kasserte PCB-holdige vinduer fra usholdninger.

Rutereturs retursystem ble godkjent av Statens forurensningstilsyn 6. august 2004. Ruteretur er i dag det eneste godkjente retursystem for PCB-holdige isolerglassruter.

¹ Kapittel 14 i avfallsforskriften.

3 RETURSYSTEMET

3.1 Innsamling

Forutsetninger som ble lagt til grunn da Ruteretur ble godkjent var at selskapet skulle arbeide aktivt for å sikre høy innsamlingsgrad av de PCB-holdige isolerglass som kasseres. Selskapet skal videre arbeide med å kartlegge produsenter og importører slik at disse kan bli medlem av retursystemet. Et viktig virkemiddel er aktiv informasjon til potensielle avfallsbesittere og potensielle deltakere, men også gjennom å synliggjøre et landsdekkende innsamlingssystem.

Ruteretur fornyet i mai 2008 avtalene med Veolia Miljø AS og PCB Sanering AS om videreføring av landsdekkende systemer for mottak, innsamling og behandling av PCB-holdige isolerglassruter. Avtalene innebar blant annet videreføring av vel regionale mottak og lokale mottak i ulike deler av landet, der avfallsbesitter kan levere PCB-holdige vinduer til en maksimumspris på 1100 kr/tonn.

For å sikre et best mulig landsdekkende system, er det videreført en gradert tilleggsgodtgjørelse, som skal bidra til å utjevne forskjellene i innsamlingskostnader i de ulike deler av landet. Aktørene har igjen inngått avtaler med en rekke private og kommunale mottaksplasser for innsamling av PCB-holdige isolerglassruter. Ved årsskiftet 2009/2010 var det 219 mottaksplasser tilknyttet retursystemet. Av dette er 35 regionale mottak. Avfallsbesittere skal dermed kunne levere PCB-holdige vinduer til alle disse mottakene til en maksimumspris på 1100 kr pr tonn. En oppdatert oversikt over mottaksplassene i hvert fylke ligger på Rutereturs hjemmeside. (www.ruteretur.no)

I tillegg til innsamling fra etablerte mottak, så foregår det også i deler av landet henting av PCB-holdige vinduer på byggeplasser og hos glassmestere.

På de ulike mottak skal det kontrolleres at de isolerglassvinduer som leveres omfattes av returordningen. Etter kontroll stables de vinduer som skal sendes videre til behandlingsanlegg på glass-stativer, avstivede paller eller i spesielle containere. På noen få regionale mottaksplasser skjer det en viss grad av forbehandling ved at rammen fjernes for å få en mer rasjonell transport før isolerglassrutene sendes til behandlingsanlegget.

3.2 Behandling

Ved de to anleggene som har konsesjon til behandling av PCB-holdige vinduer, fjernes eventuelle metallbeslag og ramme/karm. Deretter skjæres den delen av vinduet hvor det PCB-holdige limet er benyttet løs.

3.3 Sluttdisponering av fraksjoner

Den PCB-holdige delen håndteres videre som farlig avfall. Per i dag destrueres denne dels i høytemperatur forbrenningsanlegg for farlig avfall² og dels i sementovn.³ Begge

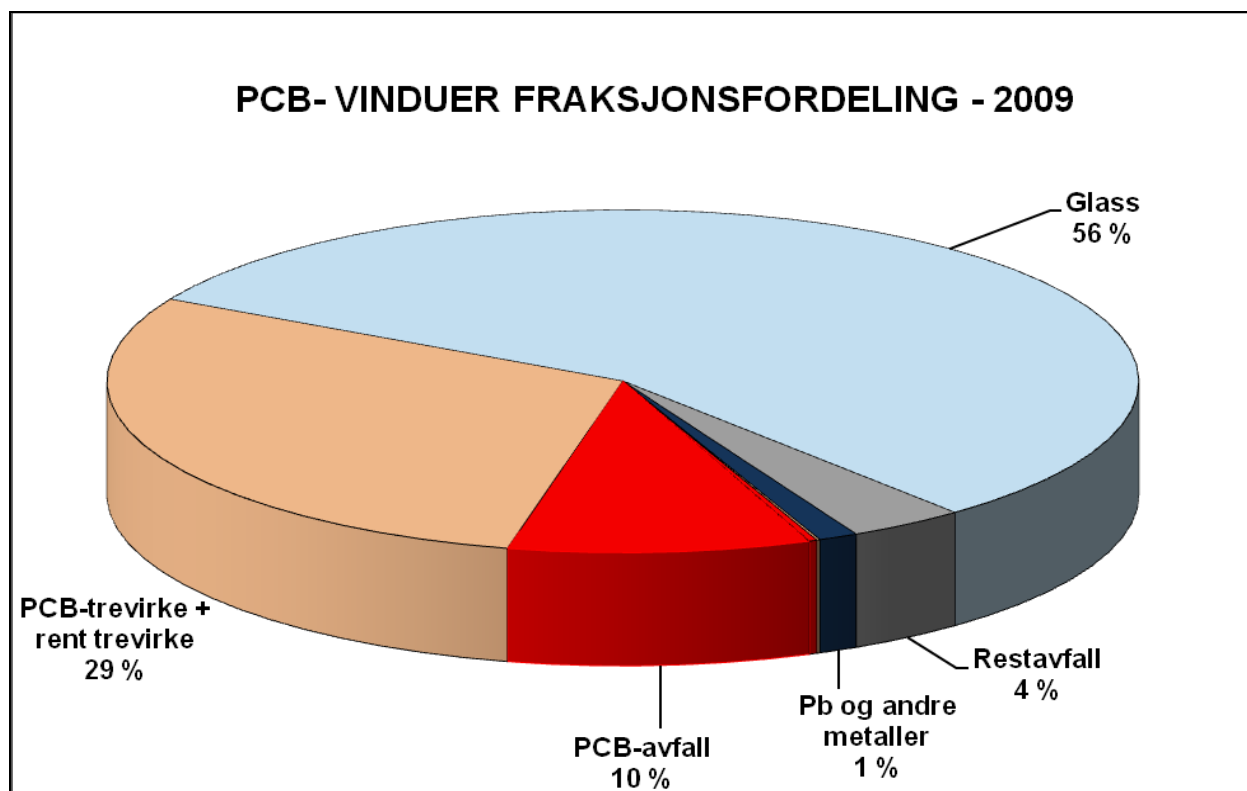
² Ekokem i Finland

³ Norcem i Brevik.

forbrenningsanlegg har konsesjon for behandling av PCB-holdig avfall. I begge tilfeller gis det tilbakemelding fra destruksjonsanlegget når det leverte avfallet er endelig destruert.

Det rene glasset sendes til glassgjenvinning, metaller til metallgjenvinning og treverk fra ramme/karm leveres til forbrenning med energiutnyttelse.

Figur 1 viser hvordan de ulike fraksjoner fordeler seg i % av innlevert mengde.

Figur 1 PCB-vinduer. Fraksjonsfordeling 2009.

Av totalt innsamlet mengde i 2009 er den PCB-holdige delen ca. 10 %. Fraksjonen trevirke består av rent trevirke og PCB-holdig trevirke, og utgjør ca 29 % og glassandelen er 56 %. Dette er omtrent tilsvarende fordeling som i 2008.

3.4 Kvalitetssikring

Det utføres revisjoner av behandlingsanlegg og regionale mottak. Formålet med en slik kontroll er å sikre at Rutereturs kontraktspartnere følger opp sine forpliktelser i forhold til avtalene de har med Ruteretur.

I 2009 ble det gjennomført tre revisjoner. Det ble funnet flere avvik. Det ble påvist mangelfulle kontrollrutiner for å avdekke om vinduene var omfattet av returordningen. Det ble gitt avvik for mangelfull utsortering av vinduer med datostempling utenfor PCB-perioden og vinduer som åpenbart ikke inneholder PCB (blyforseglede Thermopane vinduer). Det ble også gitt avvik på grunn av manglende rutiner ved driftsstopp Videre ble det gitt avvik for manglende plan for opplæring og dokumentasjon på gjennomført opplæring, samt manglende lagerjournalføring. Det ble også gitt flere anmerkninger.

I tillegg til revisjonene ble seks avfallsselskaper besøkt i 2009. Fire avfallsmottak på Østlandet, ett på Vestlandet og ett på Sørlandet ble besøkt. Under besøkene ble det foretatt en enkel kontroll/gjennomgang av rutiner og håndtering av ruter, samt gitt informasjon om Ruteretur, tilgjengelig informasjon om PCB-ruter, mv.

Et av formålene med disse besøkene var å se på eventuelle endringer i hvordan systemet fungerer, og i hvilken grad Rutereturs informasjon virker. Under besøkene ble lagrede vinduer registrert. Vi kartlegger hvor stor andel av rutene som kommer inn som er innefor den aktuelle tidsperioden og som dermed omfattes av retursystemet. Det viste seg at sorteringen av de registrerte PCB-rutene på mottakene, var vesentlig dårligere i 2009 enn de to foregående år. En stor andel var byforseglede eller enkle blyinnfattede vinduer. Dette tyder på at Rutereturs informasjonen om hva som omfattes av returordningen ikke har nådd fram. Vi registrerer at de gis motstridende informasjon fra et av behandlingsanleggene.

4 FINANSIERING

4.1 Deltakere i retursystemet

Norske produsenter av isolerglass og importører av isolerglass eller produkter som inneholder isolerglass, skal sørge for at enhver avfallsbesitter kan levere kasserte PCB-holdige isolerglassruter til forsvarlig behandling og til en pris som ikke overstiger normalpris for levering av isolerglassruter uten PCB til vanlige avfallsmottak. Produsentene og importørene skal dekke merkostnadene utover dette.

Produsenter og importører skal dekke sine plikter etter avfallsforskriften⁴ gjennom deltakelse i et retursystem som er godkjent av Klima- og forurensningsdirektoratet. Da Ruteretur i dag er det eneste godkjente retursystem for PCB-holdige vinduer, plikter alle produsenter og importører og være deltaker hos Ruteretur. Alle norske produsenter har vært med som deltakere i flere år, men Ruteretur har arbeidet aktivt for å oppspore og få med nye importører som deltakere.

Ved utgangen av 2009 var 75 importører og produsenter aktive deltakere i Ruteretur. [Vedlegg 1] Dette er 6 flere enn ved utgangen av 2008.

4.2 Beregning av markedsandel

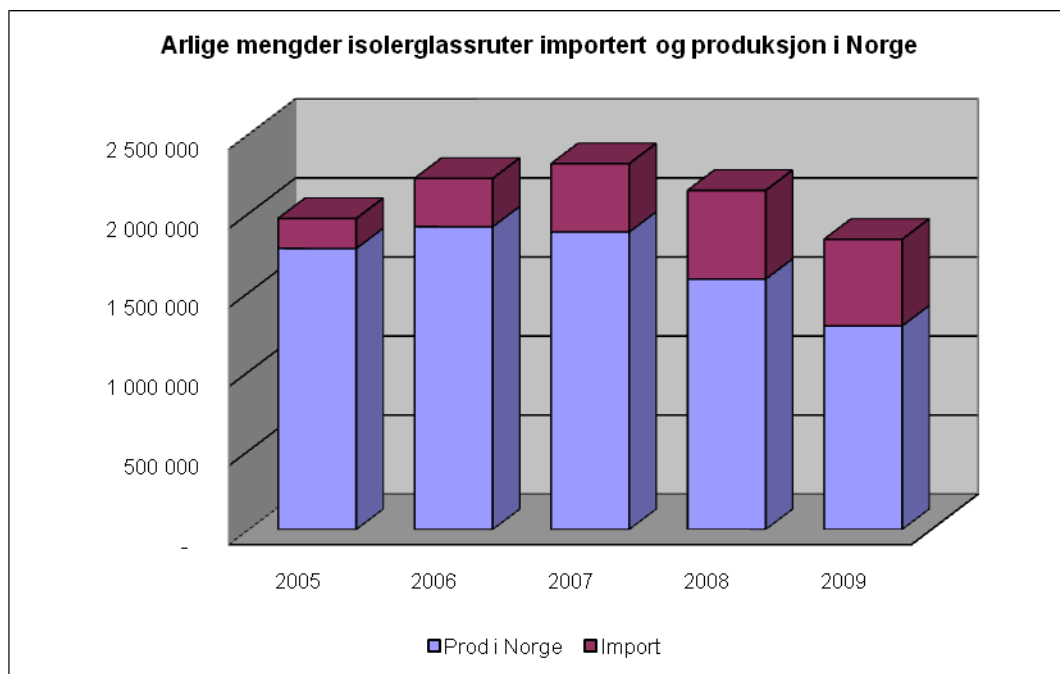
Pliktene for hver produsent og importør omfatter den forholdsmessige andel av kasserte PCB-holdige isolerglassruter som tilsvarer vedkommendes markedsandel for isolerglass til det norske markedet. Markedsandel baseres på antall isolerglassruter uavhengig av størrelsen den enkelte produsent/importør sender ut på det norske markedet i forhold til total mengde isolerglassruter.

Alle deltakere rapporterer til Ruteretur hver måned med angivelse av ruteenheter som sendes på markedet, fordelt på importerte ruter og ruter produsert i Norge. Basert på denne rapporten fakturerer Ruteretur et vederlag, for tiden kr. 15 eks. mva per rute. Størrelsen på vederlaget forventes å bli uendret i 2010.

⁴ Avfallsforskriftens § 14-3

4.3 Nye ruteenheter ut på markedet

Rapporterte mengder ruter som ble sendt ut på det norske markedet i 2009 var 1 834 670 stk sammenlignet med 2 138 328 stk i 2008, dvs. en reduksjon på 14,2 %. Importandelen var 29,8 %.

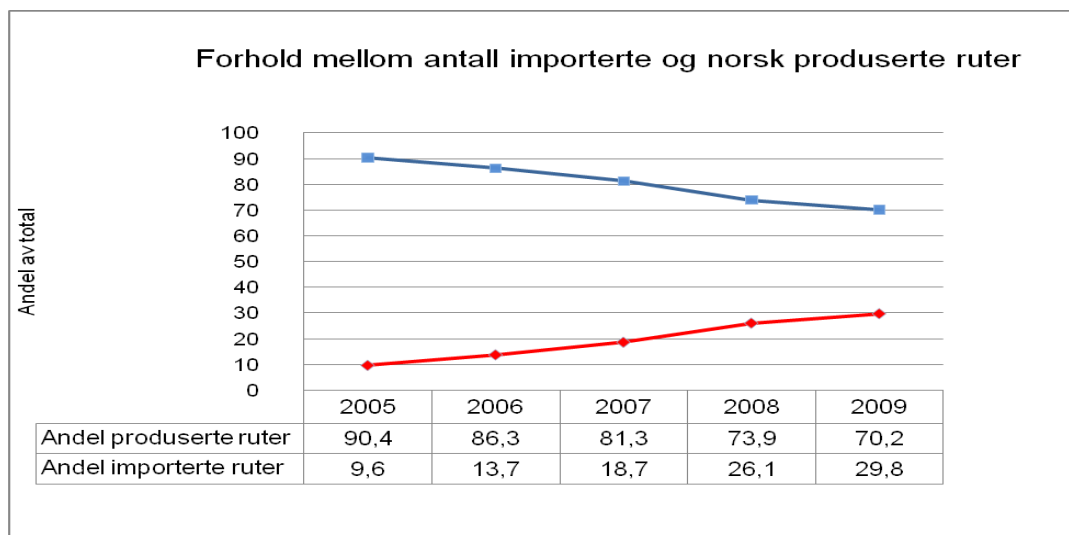

Figur 2 Årlige mengder ny isolerglassruter

Som figur 2 viser, har vi en reduksjon i antall ruter som ble sendt ut på det norske markedet de to siste årene.

Antall ruter ut på markedet vil være avhengig av aktiviteten i byggebransjen. Det har vært en betydelig reduksjon i nybygg. Rehabilitering har ikke vist samme nedgang. Vi forventer at aktiviteten i 2010 vil ligge på samme nivå, muligens kan vi forvente en liten oppgang i nybygg. Ruteretur mener derfor at dagens nivå på det vederlaget vi krever inn, vil sikre en tilfredsstillende økonomi også i årene som kommer.

Import står for en stadig økende andel av nye isolerglassruter som sendes ut på det norske markedet. Utviklingen siden 2004 er vist i figur 3. Vi ser at importdelen har økt jevnt siden 2004 og frem til i dag. I 2005 var importandelen 9,6 % og i 2009 er andelen import øket til 29,8 %. Importen øker delvis som et resultat av økt direkteimport til nybygg. Samtidig kommer det stadig nye firma på banen som starter import. Vi ser også at de norske isolerglassprodusentene i økende grad også importerer isolerglass.

Figur 3 Importerte og norskproduserte isolerglassruter

4.4 Rekruttering av nye deltakere

Ruteretur arbeider aktivt for å rekruttere alle produsenter og importører som deltakere i retursystemet. Alle kjente norske produsenter av isolerglass har i dag avtale som deltaker hos Ruteretur. Vårt arbeid med rekruttering av nye deltakere fokuserer derfor på importører. Her er det flere utfordringer. Vi har en rekke medlemmer som er importør for større utenlandske produsenter. Men vi ser i økende grad at det skjer import direkte til utbyggingsprosjekter. Disse er det vanskeligere å spore opp. Det samme gjelder for import av ferdighus og bygningselementer. Som en konsekvens av den store byggeaktiviteten de siste årene, viser det seg også at mange små aktører importerer isolerglassvinduer og selger via internett.

Det foregår derfor utvilsomt import fra aktører som ikke er deltaker hos Ruteretur. Jakten på ”gratispassasjerer” har de siste årene vært gjenstand for høy prioritet for Ruteretur. Dette skjer i først rekke gjennom:

- Identifisering av importører gjennom
 - Informasjonsarbeid (se pkt. 6)
 - Søking på internett
 - Besøk på messer etc. hvor produsenter og importører er til stede i inn- og utland
 - Dialog med selskapets eiere
 - Dialog med offentlige og private byggeiere og forvaltere
- Rekruttering av kontrollmedlemmer

Når en potensiell importør er identifisert starter et tidkrevende arbeid med å rekruttere de som deltaker. I dette arbeidet kunne vi ønsket oss et større engasjement fra myndighetene. Ruteretur har ingen virkemidler overfor de som nekter å oppfylle sine forpliktelser som importør etter forskriften. Erfaringer har vist at kontrollaksjoner som tidligere er gjennomført av myndighetene (Klima- og forurensningsdirektoratet/fylkesmennene) har en klar effekt i forhold til å rekruttere nye deltakere i retursystemet.

I 2009 har vi vært aktive mot internettaktører, ferdighusimportører, byggevarehus og entreprenører. Det er sendt ut skriftlig informasjon om forskriftens krav og en oppfordring til å bli

deltaker av returordningen. Det er så fulgt opp med direkte kontakt. Dette arbeidet er meget tidkrevende, men har gitt oss en del nye deltakere.

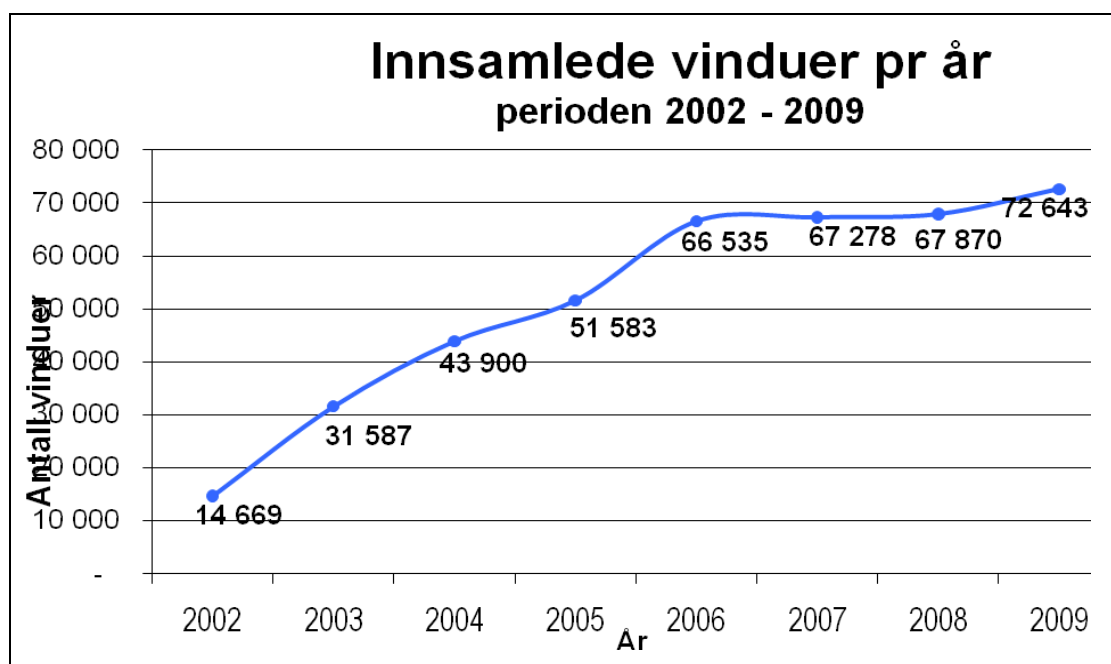
Forskriften stadfester at de som kjøper mer enn 200 isolerglassruter per år må etterspørre og kunne dokumentere at produsenten er deltaker i et godkjent retursystem for PCB-holdige isolerglassruter. For kjøpere av isolerglass, opererer Ruteretur derfor med kontrollmedlemskap. Et kontrollmedlemskap innebærer en forpliktelse til å kjøpe isolerglass kun av bedrifter som er deltakere i et godkjent retursystem for PCB-holdig isolerglassruter. Gjennom et kontrollmedlemskap vil bedriften synliggjøre at de ivaretar sine forpliktelser etter forskriften og viser vilje til å støtte opp om innsamling av kasserte PCB-holdige isolerglassruter.

Ved årsskiftet var det 66 kontrollmedlemmer, hvorav et stort antall var vindusprodusenter.

5 INNSAMLEDE OG BEHANDLEDE MENGDER

5.1 Innsamlede mengder

Helt siden oppstarten har det vært en klar økning i innsamlet mengde PCB-holdige isolerglassruter. I perioden 2006 til 2008 flatet innsamlet mengde ut slik det framgår av figur 4. I 2009 ble det imidlertid samlet inn 72 643 ruter som innebærer en økning på 7 % sammenlignet med 2008. Dette var betydelig høyere enn forventet.

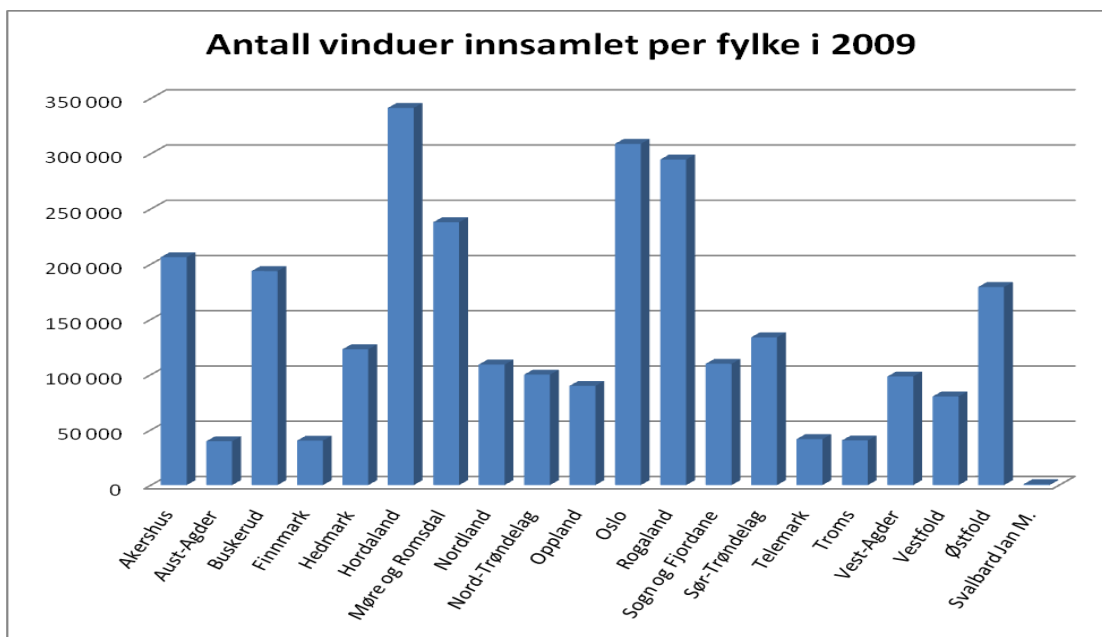
Figur 4 Innsamlede vinduer

Ruteretur har tidligere beregnet at ca. 2 050 000 isolerglassvinduer ble installert i norske bygg i perioden 1965 til 1975. En prognose utarbeidet av Ruteretur i 2004 tilsa at innsamlet mengde vill falle år for år. En slik reduksjon har vi ikke sett. Årsakene til den økningen vi fikk i 2009 er usikre. Vi har rapporter om økt innsats for offentlige bygg, hvor en betydelig mengde av de PCB-vinduer som fortsatt er i bruk finnes. Samtidig registrer vi at det kommer inn vinduer som ikke hører innunder ordningen. Tiltak for å redusere dette vurderes derfor fortløpende..

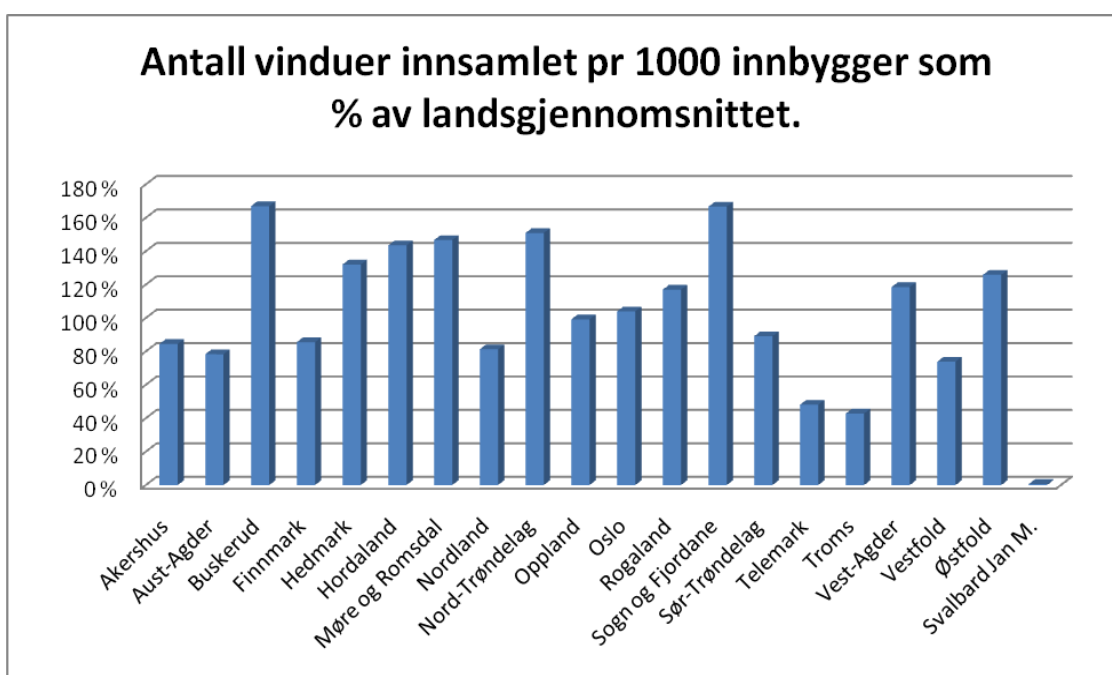
For 2010 forventer vi en svak nedgang men hvor stor denne blir er høyst usikkert. Den vil i stor grad være avhengig av aktiviteten på rehabiliteringsmarkedet.

Med store variasjoner i folkemengden i de ulike fylker, så vil naturligvis også mengden per fylke variere betydelig. Denne vil også være preget av om det har vært større rehabiliteringsprosjekter i det aktuelle året.

I figur 5 er det gitt en sammenstilling av antall vinduer innsamlet per fylke i 2009, i figur 6 er vist innsamlet mengde per 1000 innbygger.

Figur 5 Innsamlede vinduer per fylke

Figur 6 Innsamlede vinduer per 1000 innbygger per fylke

5.2 Gjenstående mengder PCB-holdige vinduer i norske bygg.

I 2004 ble det utført en kartlegging av opprinnelige mengder basert på Statistisk sentralbyrås byggarealstatistikk og en erfaringsinnhenting på omfanget av bruken av isolerglass. Gjenværende mengder ble dels kartlagt ved telefon og e-postkontakt med større eiendomsbesittere og ved fysiske besøk hos en rekke av disse. Basert på dette og levetidsbetraktninger ble det så utarbeidet en prognose over gjenværende vinduer og forventet avgang på disse.

5.3 Vurdering av innsamlingsresultat

Ruteretur gjør vurderinger av forventet mengde vinduer som kasseres hvert år, men slike betraktninger er høyst usikre. Vi har derfor ikke funnet det riktig å beregne eller angi en innsamlingsprosent for perioden etter 2007. Basert på reviderte anslag over gjenværende vinduer, forventet vi at innsamlede vinduer i 2009 ville ligge på nivå med mengdene i 2007, men som påpekt ble mengden vesentlig høyere.

Basert på levetidsberegninger for vinduene, forventer vi at mengdene vinduer som skiftes ut, etter hvert vil gå ned. Den økningen vi ser i 2009 skyldes antageligvis delvis økt rehabiliteringsaktivitet i offentlige bygg. Men vi registrerer også at det i betydelig grad kommer inn vinduer som ikke er PCB-holdige.

5.4 Mengder PCB

Tidligere beregninger og erfaringer fra en rekke analyser, viser at mengden PCB per m² isolerglass ligger i området ca. 50-70 gram. Det er imidlertid en rekke analyser som viser lavere innhold av PCB, samt at en del av de vinduer som er produsert i perioden som returordningen omfatter, ikke har inneholdt PCB. Umerkede vinduer omfattes av ordningen hvis en kan anta at de kan være fra den aktuelle perioden. Analyser av umerkede vinduer viser at ca 50 % av disse inneholder PCB. Videre vet vi fra kontroller og besøk hos aktører i mottakssystemet, at det kommer inn vinduer som ikke omfattes av returordningen.

Basert på disse antagelser og de besøk og kontroller vi har gjennomført i 2009 vil vi anslå at kun ca. 50 % av de innsamlede vinduene inneholder PCB. Gjennomsnittstørrelsen på de innsamlede vinduer er rundt 1,2 m² og vi har derfor tatt utgangspunkt i en mengde PCB per vindu på 60 gram. Basert på disse antagelser og de innsamlede mengder i 2009, kan det anslås at de innsamlede mengder har inneholdt vel 2 tonn PCB.

Vi presiserer at det er betydelig usikkerhet knyttet til disse dataene, men det gir en pekepinn på hvor mye ren PCB som blir samlet inn gjennom returordningen.

6 INFORMASJON

6.1 Generell informasjon

Informasjon til potensielle avfallsbesittere om hvor PCB-holdige isolerglassruter kan leveres, og at vinduene inngår i et system for sikker håndtering av PCB er en sentral oppgave for Ruteretur. I tillegg gir Ruteretur informasjon til produsenter og importører av isolerglass for at disse skal kjenne sine forpliktelser slik at antall ”gratispassasjerer” blir lavest mulig.

Sentrale målsettinger for informasjonsarbeidet er:

- at det blir kjent for alle som skal skifte vinduer at disse kan inneholde PCB, at PCB er en alvorlig miljøgift og at vinduer fra en bestemt periode av den grunn må leveres inn til forsvarlig behandling
- at det landsdekkende retursystemet for innsamling av PCB-holdige isolerglassruter i regi av Ruteretur er kjent blant målgruppene
- at det er kjent at kostnaden for å levere PCB-holdig isolerglass til retursystemet ikke overstiger kr. 1 100 per tonn.
- at det er kjent av alle produsenter og importører av isolerglass og produkter med isolerglass at de plikter å delta i et retursystem for PCB-holdig isolerglass
- at også kjøpere av mer 200 isolerglassruter er kjent med plikten om å etterspørre og kunne dokumentere at produsenten er deltager i et retursystem

For å spre informasjonen til de ulike målgruppene benytter vi ulike virkemidler, blant annet:

- Aktiv dialog med større avfallsbesittere og avfallsaktører, bl.a. besøk hos avfallsmottak
- Hjemmesider på Internett (www.ruteretur.no)
- Informasjonsmateriell som faktaark, infoark, brosjyrer, klistremerker, artikler etc.
- Annonsering i fagblader og riksdekkende aviser
- Deltagelse med stand og/eller foredrag på messer, konferanser og seminarer
- Kurs- og veiledningsvirksomhet
- Spesielle informasjonstiltak rettet mot spesifikke målgrupper

Som beskrevet tidligere, har vi sett at det er en relativt stor mengde vinduer som ikke omfattes av ordningen, som allikevel kommer inn i systemet. Dette gjelder i særlig grad blyforseglede vinduer av typen "Thermopane". Vi har derfor rettet mye av vår informasjonsinnsats mot mottak av vinduer, dvs, mot private, kommunale og interkommunale mottak i hele landet. Vi har utarbeidet informasjonsmateriell som skal lette arbeidet for mottakene, for å bidra til at sortering og videre håndtering blir mest mulig korrekt. Vi har trykket opp og laminert informasjonsplakater, som mottakene kan sette opp. Videre har vi gitt generell informasjon om ordningen på en minnepinne hvor en også finner det nevnte informasjonsmaterialet. På neste side viser vi en av plakatene som er sendt ut.

PCB-ruter	Ikke PCB-ruter
<ul style="list-style-type: none"> Norske isolerglass datert 1965-1975, utenlandske datert til og med 1979 Udaterte isolerglass som kan være produsert i periodene over 	<ul style="list-style-type: none"> Isolerglass merket "Thermopane" Enkle og koblede ruter Norske isolerglass produsert etter 1975, utenlandske produsert etter 1979
 <p>Isolerglass har avstandslist mellom glassene Produsent og dato avleses i avstandslisten</p>	 <p>Om avstandslisten er merket "Thermopane" er det ikke en PCB-rute</p>
 <p>Forseglet med PCB-lim</p>	<p>For mer informasjon:</p> <p>Internett: www.ruteretur.no</p> <p>e-post: ruteretur@norsas.no</p> <p>Telefon: 40 61 82 00</p>

Vi har besøkt flere mottak og gitt direkte informasjon. I 2009 har vi besøkt mottak i Østfold, Akershus, Trøndelag og Troms.

Vi har også vært til stede med stand og/eller informasjon på Byggavfallskonferansen, Avfallsforum Midt-Norge, Avfallskonferansen og Farlig Avfallskonferansen. På disse konferansene har vi i hovedsak møtt avfallsbransjen, samt entreprenører og andre aktører fra byggebransjen. For å nå ut til alle målgruppene, har vi hatt annonser i fagtidsskrift, blader og innlegg i aviser. Vi har et spesielt fokus mot boligeiere og eiendomsbesittere, da det er vanskelig å nå disse målgruppene på andre måter. Vi har til sammen hatt om lag 35 annonser ute i 2009.

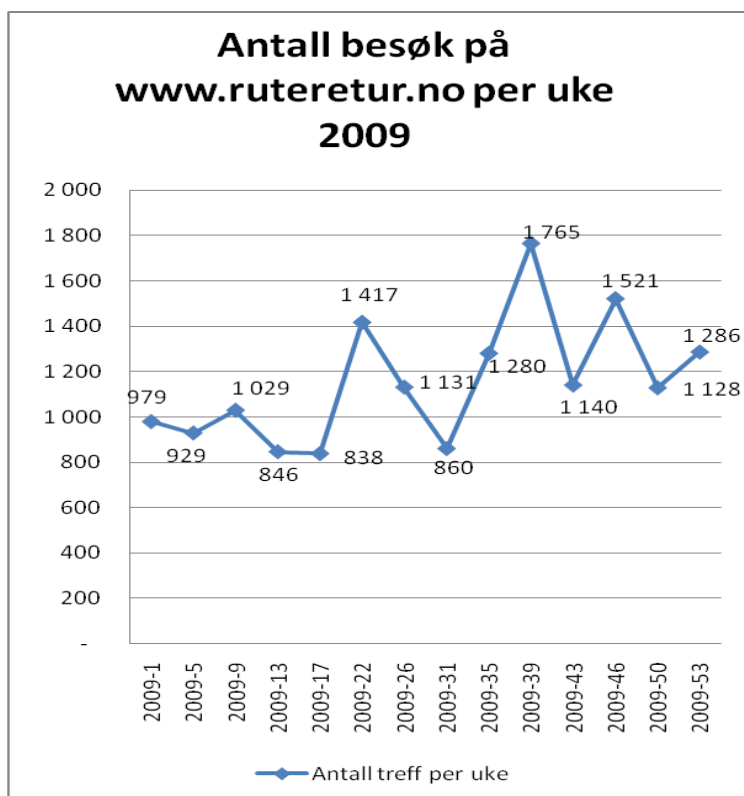
I tillegg har vi, som tidligere beskrevet, hatt et stort fokus på informasjon rettet til importører av isolerglass, for på den måten å redusere antall gratispassasjerer.

Utover dette har Ruteretur gitt løpende informasjon gjennom besvarelser av innkommende telefonsamtaler og e-post.

Rutereturs hjemmeside www.ruteretur.no henvender seg først og fremst til håndverkere og andre som skal skifte vinduer. Her gis detaljert informasjon om hva som anses som PCB-vinduer, hvordan man skal ta hånd om slike vinduer og, hvor de kan leveres.

Siden gir også informasjon om returordningen og finansiering av ordningen og hvilke deltakere og kontrollmedlemmer som er med i retursystemet til Ruteretur. Hjemmesiden holdes oppdatert med relevante nyheter. Alle nyhetsbrev og informasjonsskriv legges ut. Det er mange som besøker siden, og vi ser en klar sammenheng mellom våre informasjonstiltak og antall besøkende på hjemmesiden. I 2009 var det mer enn 54 000 stk. som var inne på siden.

Figur 7 illustrerer antall besøk på hjemmesiden i utvalgte uker i 2009. I ukene 22 og 38 hadde Ruteretur stand på Avfallskonferansen og konferansen Farlig Avfall. Figuren viser at besøkene på hjemmesiden da var høye med henholdsvis 1417 og 1765 treff.

Figur 8 Antall besøk per uke på www.ruteretu.no

6.2 Spesielle informasjonstiltak i 2009

Vi har også i 2009 hatt en spesiell kampanje rettet mot snekkere, tømrere og mindre entreprenører. Som informasjonskanal har vi brukt radio, P4. Vi har kjørt radioreklamen "1965" både i april og begynnelsen av september. Av tilbakemeldingene vi får, tyder det på at denne reklamen høres av mange.

6.3 Andre tiltak

Etter at innførte merkeplikt for PCB-holdige vinduer som er i bruk, har Ruteretur fulgt dette opp med å tilby klistremerker til slikt bruk. Merkene ble utviklet i samarbeid med Klima- og forurensningsdirektoratet. I løpet av 2009 har vi sendt ut 36 960 merker, totalt har vi per 31. desember 2009 sendt ut 449 540 merker.

Ruteretur ser på bruk av merkene som et viktig virkemiddel i arbeidet med å få kanalisert PCB-holdige isolerglassvinduer til vårt retursystem. Vi informerer derfor regelmessig om merkeplikten i forbindelse med vårt oppsøkende informasjonsarbeid.

7 ØKONOMI

Omsetningen i selskapet sank fra kr. 32,1 mill i 2008 til 27,5 mill i 2009. Årsresultatet ble et underskudd på 9,3 mill i 2009, mot et underskudd på 1,6 mill i 2008.

Det ble et større underskudd enn budsjettet i 2009. Hovedårsaken er at det ble samlet inn vesentlig flere vinduer enn budsjettet. Driftsutgiftene utenom refusjon for mottatte vinduer var lavere enn budsjettet. Inntektene var noe høyere.

Selskapets solide økonomi legger imidlertid et grunnlag for fortsatt høy satsning på få inn alle PCB-holdige isolerglassruter. Informasjonsvirksomheten vil bli betydelig for å oppnå dette

8 VEDLEGG

8.1 Vedlegg 1: Deltakerliste per 31.12.2009

Nr.	Bedrift	Nr.	Bedrift
1	Lyssand Treindustri AS	48	Netglass AS
2	Fauske Glass & Ramme A/S	49	Bygg 1 Produkter
4	Drag Industrier AS	51	H-vinduet Magnor AS
5	Glassfabrikken	53	Ålvsbyhus Norge AS
6	Friva AS	54	Miljøvindu
7	Vemundvik Termoglass AS	55	Vindusleverandøren Norge AS
8	Nicopan AS	56	AKTIVA AS
9	Li-Glass AS	57	IEC-HUS NORGE AS
10	Vikeså Glassindustri AS	58	Trude Welin Agenturer
12	Saint-Gobain Bøckmann AS	59	Lillerønningen Snekkerifabrikk as
14	O.M.Rakvåg	60	Komplett Eiendom A/S
15	Pilkington Norge AS	61	Abora AS
16	NorDan AS	62	PVC Vindu og Dør A/S
17	CG-Glass A/S	63	Norimex AS
18	Fjerdingsstad Trevarefabrikk A/S	64	Slevik Fasade AS
19	VELUX Norge AS	65	Osterhaugsgaten Dør & Vinduer AS
22	Norsk Vinduskompani AS	66	Frekhaug vinduet AS
23	Skallevold Trevaresalg A/S	71	Stavnem & Vigrestad AS
24	Nordvestvinduet AS Bygg og Innbu	74	Eliifönster
25	Diplomat Norge AS	75	Glassmester A. Appelbom AS
26	Schüco International KG. Avd. Norge	76	Allmogefönster i Sverige AB
27	JELD-WEN AS	77	ELN Norge AS
28	NOR-INT AS	78	Best & Billigst
29	Doorria Utvik AS	79	Backe Østfold A/S
30	Gilje Trevarefabrikk AS	80	Igland dør & vindu AS
31	Kjelstrup Olsen AS	81	Sparevinduer AS
33	Frøyland Produkter AS (Cimm a.s)	82	Emils Hyttebygg AS
34	Kvams Glass A/S	83	Brødrene Hansen Utvikling AS
35	Thermoflor BV	84	Selvaag Hus
36	CONCOVER	85	Natre Vatne AS/ Natre Gjøvik AS
37	Flex fasader AS	86	Natre Nanset AS
38	Diplomat Prosjekt AS	87	Natre Manger AS
40	Vestlandsvinduet Bygg MV AS	88	Natre Meråker AS
41	Skandinaviska Glassystem AB	89	Natre Vatne AS
42	Georg Andersen og sønner Bolig AS	90	Natre Skjeberg
43	Trespesial A/S	91	EuroLux AS
45	A/S UPB	92	123 Hus AS
		93	Energate AS